

Yrkesutbildning i Sverige; vart är vi på väg...

Seminarium
Köpenhamn
23 september 2009

Yrkesutbildning i Sverige- en tillbakablick

- 1846 Skråväsendet upphör, näringsfrihet införs och hantverksföreningar bildas- utbildningsfrågor ej prioriterade
- Institutioner för yrkesutbildning inom offentliga skolväsendet under 1900-talet: Lärlingsskolor - 2 årig kompletterande teoretisk utbildning främst på kvällstid
- 1918 anställd inom industri/hantverk kan komplettera med teoretiska studier på söka yrkesskola

Yrkesutbildning i Sverige- en tillbakablick

- Från 1940-talet minskar antalet lärlingar drastiskt, ersätts av skolförlagd utbildning....men
- “Traditionell lärlingsutbildning” eller kollektivavtalsutbildning förordas av hantverkarbranschen och behålls med branchknutna avtal som reglerar lärlingslön, inköp av verktyg etc
- 1950-talet: Svenska staten finansierar etablering av yrkesskolor

Yrkesutbildning i Sverige- en tillbakablick

Skolreformer

Huvudsakligen skolförlagd utbildning med
inslag av praktik i arbetslivet

Traditionell lärling minskar, 2005 endast 24
elever lärlingsutbildning
(Skolverkets rapport 248, “beskrivande data 2005”)

- 1997 Regeringen initierar försök med lärlingsutbildning som alternativ till gymnasial yrkesutbildning

(Förordningen 1997:762 om försöksverksamhet med medlärlingsutbildning inom gymnasieskolan)

150 elever, bidrag till skolorna 1500 kr

...Diskussioner om förutsättningar för lärlingsutbildning, utveckla samverkansformer mellan skola och arbetsliv...

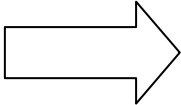
- 2000-2006 “Försöksverksamhet med Lärande i arbetslivet inom gymnasieskolan”

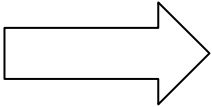
(SFS 2000:690)

Yrkesutbildning i Sverige nu - skolförlagd yrkesutbildning

Lpf 94 (Gy 07)

Gymnasial yrkesutbildning 15/17 program

2 år 3 år (meriter för
högskola/universitet)

Praktik 15 veckor APU
(Arbetsplatsförlagd
undervisning)

Rektorns ansvar utveckla samarbete skola/yrkesliv

Skolans ansvar ordna APUplatser

Gymnasiereformen:

Framtidsvägen - en reformerad gymnasieskola SOU 2008:27

- 19 nationella program i gymnasieskolan, 14 yrkesprogram
- Yrkesprogrammen ska leda till anställningsbarhet och erbjudas som antingen skolförlagd utbildning eller lärlingsutbildning
- Gymnasieutbildning ska leda fram till en yrkesförberedande examen eller högskoleförberedande examen.

Gymnasial lärlingsutbildning

- Valbar **alternativ studieväg** inom alla yrkesinriktade program, med samma krav på uppnådd kompetens och gymnasieexamen som motsvarande skolförlagda utbildning
- Lärlingen ska ha status som **elev**
- Särskilda **krav** bör ställas **på arbetsplatser** som används för lärlingsutbildning så att kvaliteten på utbildningen säkras, ev någon form av **certifiering**
- tydlig **ansvarsfördelningen mellan skola och företag** för arbetsplatsförlagda delar av utbildningen

Försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning

- **3 år:** juli 2008 - juni 2011.
- Huvudmän för skolor som deltar får **statsbidrag med 25 000 kronor/ läsår /elev** som deltar i en gymnasial lärlingsutbildning.
- Statens Skolverk beviljar och följer upp statsbidraget.
- Utbildningen ska vara minst **50% arbetsplatsförlagd**

Försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning

Syfte är att ge eleverna :

- Grundläggande yrkesutbildning,
- Ökad arbetslivserfarenhet
- Fördjupade kunskaper inom yrkesområdet direkt på arbetsplats, med handledares stöd
- Möjlighet att förena anställning som syftar till yrkesutbildning med studier av vissa ämnen i gymnasieskolan

Försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning

- **Lärlingsråd** för samråd mellan skolan och arbetsmarknadens organisationer ska finnas.
- I lärlingsrådet ska företrädare för berörda **arbetstagare och arbetsgivare** samt för skolans **lärare och elever** ingå
- 2008 ingick 5000 elever i försöket, 2009 ytterligare 6000 elever (antalet sökande 2009 var ca 9000 elever)

Nationella Lärlingskommittén

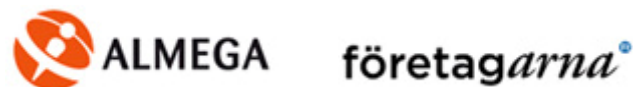
- **Regeringen** har inrättat en kommitté med representanter för arbetsmarknadens organisationer inom de branscher som tar emot lärlingar.
- **Kommittén ska ge råd och stöd till huvudmän, lärlingsråd och företag** i anslutning till den utbildning som bedrivs med stöd av förordningen (2007:1349) om försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning.
- Syftet är att **främja den arbetsplatsförlagda utbildningen inom försöksverksamheten** och därmed bidra till att höja kvaliteten i den yrkesinriktade utbildningen.

Nationella Lärlingskommittén

Regionförbundet
ÖSTSAM

Ledamöter som representerar arbetslivets
parter och branscher

företagarna®

SVENSK HANDEL

Regionförbundet
ÖSTSAM

Nationella Lärlingskommittén

Kommitténs uppdrag är att främja den arbetsplatsförlagda utbildningen:

- Ge stöd till lärlingsråd
- Stimulera huvudmän och företag
- Följa upp försökets resultat
 - Uppmärksamma utvecklingsbehovet

Lärlingsanställning utreds

- Enmansutredning på regeringens uppdrag
- Irene Wennemo, chef för LO:s arbetslivsenhet,
- Utreda förutsättningarna för att inom gymnasial lärlingsutbildning kombinera anställning och studier
- föreslå nödvändiga förändringar i lagar och förordningar för att möjliggöra lärlingsanställning för gymnasieelever
- Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2010.

Skolförlagd yrkesutbildning vs Lärlingsutbildning

Nackdelar med nuvarande svensk
yrkesutbildning:

- 1/3 av eleverna ej godkända i kärnämnen
- Fria valet – utbildningar som ej ger arbete, arbetslöshet, sen etablering på arbetsmarknaden
- Problem matchning utbildning-krav på kompetens på arbetsmarknaden

Skolförlagd yrkesutbildning vs Lärlingsutbildning

Förhoppningar om nya Lärlingsutbildningen:

- Tätare kontakter & ökat samarbete yrkesutbildning-näringsliv
- Bättre matchning kompetensutbud - behov
- Snabbare etablering på arbetsmarknaden-
minskad ungdomsarbetslöshet
(anställning)

Skolförlagd yrkesutbildning vs Lärlingsutbildning

Farhågor om nya Lärlingsutbildningen:

- Svenskt Näringsliv (centralt): vill behålla allmän behörighet
- Företagarna: hur ska den företagsförlagda utbildningen finansieras?
- Fackföreningarna: ev anställning i förhållande till lagar och avtal?

Gymnasial lärlingsutbildning i Sverige

Hur kommer den att se ut....

- Politiska målsättningar
- Matchning
utbildning/arbetsmarknadens
behov och krav på kompetens
- Anpassning till Europeiska
rekommendationer

Kontaktuppgifter NLKs sekretariat:

Peter Holmberg,

Huvudsekreterare Nationella Lärlingskommittén

Tel +46 (0) 8 527 33 580

peter.holmberg@education.ministry.se

Annika Jervgren

Utredningssekreterare Nationella Lärlingskommittén

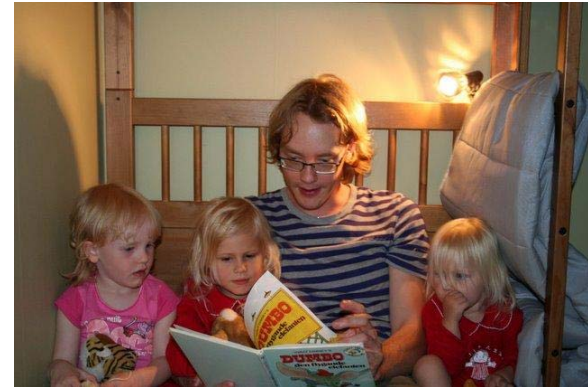
Tel + 46 (0) 73 153 45 42

annika.jervgren@education.ministry.se

Tack för uppmärksamheten!

Kontaktuppgifter:

UllaKarin Sundqvist Nilsson

Internationell samordnare

Tel 013-255613

Mobil 0706-255613

uksn@ostsam.se